

To izbiranje utegne biti za koga igračkanje (kar seveda lahko postane), če nas pri tem ne vodi v začetku omenjena »žeja« po večjem stilku z božjo besedo, katero žal tudi duhovniki često slabo poznamo. Cerkvi bomo hvaležni, da nam pušča tudi pri izbiranju mašnega obrazca svobodo in zato tega »talenta« ne bomo zakopali kot leni služabnik v Jezusovi priliki.

Marijan SMOLIK

PODRUŽNICE BREZ KORISTI

Slovenija slovi daleč po svetu, ker je tako bogato posejana z majhnimi, ljubkimi, belimi cerkvicami. Povečini so pozidane na najlepših krajih naše domovine. Mimmo te idile so podružnice za župnika često hud problem vzdrževanja, zlasti v materialnem pogledu. Marsikatera od njih ne bi nikoli stala, če bi v času zidave nanje gledali z današnjimi očmi. Po drugi strani pa bi bili verniki prikrajšani za številne duhovne dobrote, katere so prejemale prav pri podružnih cerkvah ob cerkvenih shodih, praznovanjih, procesijah itd.

Pri zidavi nove cerkve je danes odločilen pogoj, »da nova cerkev ne bo povzročala že obstoječim škode« (kan.1162 § 3). Kanon tudi pove, da je mišljena tista škoda, katere »ne bi otehtala večja duhovna korist vernikov«. Precej površno bi presojali to določilo, če bi mislili samo na večjo duhovno korist vernikov, ko pa kanon čisto jasno govori o »večji koristih duhovnih vernikov«. Mišljeni so duhovni verniki, ki po božjem razsvetljenju »preosojajo vse, a njih same ne presoja nihče« (1 Kor 2, 15). Tako kanon sam nakazuje sodbo o koristih podružnih cerkva.

Kdaj podružna cerkev nima več pomena za župnijo? Cerkveno pravo navaja dva pogoja: 1. če se kaka cerkev nikakor ne more več uporabljati za božjo službo; 2. če ni nobenega vira, da bi se cerkev mogla popraviti (prim. kan. 1187). Prvi pogoj se bo le redko uresničil, o drugem pa sploh ne govorimo.

Res je, da imajo nekatere župnije pretirano visoko število nenačrtno posejanih podružnih cerkva na svojem ozemlju. Za to ali ono podružnico bi res mogli reči, da je odveč, če bi jih presojali samo po dušnopastirskih koristih. Za posamezne od njih pa ljudje gmotno tako skrbijo, da bi jih bilo res škoda opustiti. Če pa vpoštevamo navodila liturgične konstitucije II. vaticanskega cerkvenega zbora, bomo še bolj znali vrednotiti skrit zaklad v podružnic. Ko so odpadli nekateri pomembnejši, dnevi je tudi pri vernej. Nikakor ni potrdila status quo v cerkvenem življenju. V njej se skriva velika dinamika in prav to je za nas pomembno, da iščemo novih možnosti duhovnega oskrbovanja vernikov.

Po naših podružnicah se je v času, ko ni manjkalo duhovnikov, precej maševalo. Verniki so radi prihajali k maši na podružnico in to ne samo v prošnjih procesijah ali za godove svetnikov, ki so jih pri podružnicah posebej obhajali in za patrocinij teh cer-

kva, ampak tudi takrat, ko je bila pri podružnici maša zgolj iz pobožnosti ali na željo posameznih vernikov. Ze takrat je Cerkev imela tako navado za koristno in je naročala, naj se v cerkvah, kjer se večkrat mašuje postavi tudi spovednica.

Nenadoma pa je prišla sprememba. Število duhovnikov se je močno zmanjšalo in zato ni bilo več mogoče oskrbovati podružnic. Ko so odpadli nekateri pomembnejši dnevi, je tudi pri vernikih začelo upadati navdušenje za maše pri podružnicah. Područje duhovnikovega dela se je zožilo na ožji krog vernikov pri župnijski cerkvi. Sociološka podoba župnij se je spremenila. Ljudje so se odseljevali drugam, tisti pa, ki so še ostali doma tudi niso mogli tako lahko z doma kot nekoč, ko jih je bilo veliko pri hiši. Obisk pri maši je bil čedalje slabši. Župnije pa, ki so številno narasle, so pridobile navadno »izkoreninjence«, ki se v novem okolju niso več prav znašli in se Cerkvi brž odtujili.

Medtem ko doživljamo čase, ki so v socialnem pogledu silno nemirni, ker hočejo biti pravičnejši od prejšnjih, doživljamo duhovniki neko anomalijo, ker pozabljamo na poklicno dolžnost in poslanstvo. Preglejmo po vrsti vse kanone, ki govore o župnikih, vikarjih namestnikih in rektorjih cerkva in se bomo gotovo zamislili pri kanonu 464 § 1, ki pravi: »Župnik je po službeni dolžnosti dolžan izvrševati dušno pastirstvo pri vseh svojih župljanih, ki niso zakonito izvezeti«.

Ali vršimo dušnopastirsko dolžnost »pri vseh svojih župljanih«, če pa skozi cel teden mašujemo samo pri župnijski cerkvi? So primeri, ko tej zahtevi zadostimo, čeprav mašujemo samo pri župnijski cerkvi, zlasti tam, kjer so ljudje strnjeno naseljeni okoli župnijske cerkve kot v mestih ali v kraju, kjer ni podružnic. Pastoralna modrost nam bo povedala, kako naj postopamo v svoji župniji. Če obisk nedeljske službe božje v župnijski cerkvi stalno upada, potem bo gotovo maševanje pri podružnici saj enkrat med tednom, mnogo dobrega doprineslo tamošnjim vernikom.

Odveč bi bilo naglašati koristnost liturgičnih obredov za duhovno življenje vernikov, zlasti sv. maše, ki ima osrednjo vlogo v življenju Cerkve. »Nobenega dejanja ni v Cerkvi, ki bi se po svoji učinkovitosti mogla primerjati z liturgičnim obhajanjem. V njem se človek posvečuje in vrši celotno javno bogočastje (7). V liturgiji sami doživljamo izrazito krščansko pričakovanje Zveličarja Gospoda našega Jezusa Kristusa, dokler se ne prikaže On, ki je naše življenje, da se bomo tudi mi z njim prikazali v slavi« (8).

Kako važna je torej liturgija, zlasti sveta daritev, za krščansko življenje vernikov! Zato naj se dušni pastirji »goreče in potrpežljivo trudijo... ter svojo čredo, ne le z besedo, ampak tudi z zgledom vodijo« (čl. 19), da jo bodo pridobili za božje življenje, ki veje iz svetih skrivnosti. Vernikom radi govorimo, kako velika je sveta daritev; premalo pa smo jim živ zgled. Zakaj jim ne bi z zgledom pokazali, kaj je in kaj nam pomeni sveta daritev? Pojdimo mednje s sveto daritvijo! Prav zaradi pomanjkljivega zgle-da smo večkrat v dobro obiskani cerkvi na nedeljo skoraj »glas vpijočega v puščavi«, ko govorimo v prazno, čeprav še tako številnim vernikom, na delavniki pa smo v isti cerkvi skoraj osamljeni. Dostikrat bi v podružni cerkvi doživeli večjo udeležbo pri ma-

ši. S svojim prihodom mednje, bi jim odpirali studenec milosti, potreben njihovim dušam. Bodimo socialnejši do tistih, ki imajo daleč v župnijsko cerkev! Oni se ob nedeljah žrtvujejo, mi pa jim med tednom omogočimo udeležbo pri maši. Vsem, ki so blizu župnijske cerkve povejmo, naj »v ljubezni« tudi drugim privoščijo sv. mašo med tednom. Zakaj nas ta pobožni, a prav zato nič manj nekrščanski egoizem zadržuje od tega koraka? Nekateri »dobri« verniki nimajo nobenega razumevanja za duhovne potrebe drugih. Če jim mi ne bomo pokazali pot in v dejanju dokazali, da nas je skrb za vse, potem se še dolgo ne bodo dokopali do dejavne ljubezni do bližnjega.

Konstitucija nima nikoli izključno v mislih nedeljsko mašo. Mi bi tisto, kar naj se pri daritvi opravi »concurrente populo«, mogli doseči tudi na delavnike. Pri podružnicah se nudi prilika za to. Mladini bo s tem odprta pot do zakamentalnega življenja. Starejši se bodo lahko okrepcali s kruhom življenja. Ljudi povabimo, da bo vsaj iz vsake hiše po en zastopnik v cerkvi, tako se občestvena zavest ne bo budila samo ob nedeljah, ampak tudi pri maši čez teden. Dušni pastir bo s svojim obiskom in skrbjo za izročeno mu čredo gradil most med seboj in verniki in tako poglabljal občestveno zavest. Ali ni tudi Gospod hodil od kraja do kraja? Ali ni imel tudi drugih, katerim je moral oznaniti resnico o božjem kraljestvu, pa čeprav so ga skušali od tega odvrniti? Nič ne bo dvomil, da ne bi večkratno maševanje na podružnicah, pa četudi je en sam duhovnik v župniji, primoglo, da bi se krepila zavest farnega občestva.

V naši skrbi za vernike pri podružnicah se skriva zavest, da je maša nepogrešljiv vir krščanskega življenja. Ko pridemo k podružnici pokažemo ljubezen in skrb za tiste ostarele vernike, ki z največjo požrtvovalnostjo pridejo ob nedeljah v župnijsko cerkev. Na podružnico jim bomo prinesli duhovno tolažbo na stara leta, preko njih pa bo marsikdo našel spet pot nazaj v Cerkev, ki je bil doslej zunaj. Z maševanjem po podružnicah bomo dokazali, da znamo ceniti požrtvovalnost oddaljenejših vernikov, ko ob nedeljah, kljub težavam, prihajajo v farno cerkev. Verniki znajo ceniti našo požrtvovalnost in celo prosijo, da v tem vztrajali. Toliko bolj se bodo čutili dolžni, da ob nedeljah zanesljivo pridejo k fari. S tem bodo budili vest tudi tistim, ki so se pomehkužili.

Seveda vsaka podružnica ne bo za to enako primerna. Odločilna bo lega podružnice in naseljenost okoli nje. Pri vsem tem je potreben red. Na določene dneve mora biti maša pri fari (ob sobotah, pred prazniki) in spet na določene dneve pri podružnicah. Ko enkrat začnemo s takim prizadevanjem za prenovitev župnije, se moramo ozirati tudi na to, da bo delo nadaljeval tudi naslednik. Ne smemo mu zapustiti preteških obaveznosti, zato bomo zlasti v maju, oktobru in adventu maševali smo v župnijski cerkvi.

Za uspeh pa je potrebno dvoje: novih pobud za prenovitev župnije ne smemo frontalno odbiti in vztrajati samo pri svojem in začetega dela ne opustiti, čeprav cerkev ne bo takoj polna. Socialna pravičnost do vernikov nam nalaga to dolžnost, dodajmo še nepopustljivo voljo in uspeh ne bo izostal.

Rafael LEŠNIK